

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 §:n muuttamisesta:

Yhdistyksemme pitää ehdotettuja lintujen pesintäaikaisia hakkuita koskevia rajoituksia sekä lintujen häirintäkieltoa selkeyttäviä säännöksiä lähtökohtaisesti tarpeellisina ja kannatamme metsänhakkuiden rajoittamista lintujen pesintäaikana.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomion merkittävään sääntelyaukkoon: energiahankkeisiin, erityisesti tuuli- ja aurinkovoiman sekä niiden sähkönsiirtoyhteyksien rakentamiseen liittyvät, usein laajamittaiset metsänhakuut jäävät metsälain soveltamisalan ja metsänkäyttöilmoitusmenettelyn ulkopuolelle.

Tämä heikentää sekä hakkuutoimien seurantaan että lintujen pesintäaikaan kohdistuvien vaikutusten arviointia. Tarve vähentää lintujen pesintäaikaisista hakkuista linnustolle aiheutuvia haittoja ja häiriötä ei ole riippuvainen hakkuiden tarkoituksesta, joten myös energiarakentamisesta aiheutuvia metsänhakkuita on syytä rajoittaa lintujen pesintäaikana.

Perustelut:

1. Energiarakentamisen metsänhakkuiden mittakaava.

Uusiutuvan energian tuotantohankkeet sijoittuvat Suomessa pääosin metsäalueille. Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet edellyttävät voimaloiden pystytysalueiden, tieyhteyksien ja sähkönsiirtoyhteyksien rakentamista, mikä lisää merkittävästi metsänhakkuiden määrää.

Kokemusperäisesti arvioituna tuulivoimahankkeiden puustottomaksi raivattava alue on noin 5-11 hehtaaria rakennettavaa voimalaa kohden (sisältäen voimaloiden pystytysalueiden lisäksi huoltotiet ja sähköliityntälinjojen johtokäytävät sekä muun voimalaitosinfran). Tällä hetkellä maassamme suunnitteilla olevissa yhteensä noin 400 tuulivoimahankkeessa rakennettavien tuulivoimaloiden määrä on alan etujärjestön mukaan hieman vajaat 7 000 tuulivoimalaa, mikä tarkoittaa hakkuita kymmenien tuhansien hehtaareiden alueella.

Aurinkovoiman rakentamisen yhteydessä metsänhakkuita voi tapahtua hankkeen laajuudesta riippuen jopa useamman sadan hehtaarin alueella hanketta kohden, jos rakentaminen sijoittuu metsäpeitteiselle alueelle. Aurinkovoimahankkeita on maassamme suunnitteilla alan etujärjestön tilastojen mukaan yli 30 000 hehtaarin alueelle.

Kanta- ja jakeluverkkolinjojen johtokäytävät vaativat puustottomia alueita johtokäytävän leveydestä riippuen 4-10 hehtaaria kilometriä kohden.

Sähköjärjestelmän hajauttaminen ja etäisyys sähkönkäyttökeskittymistä lisäävät edelleen uusien siirtoyhteyksien rakentamistarvetta, mikä kasvattaa kumulatiivisia metsänhakkuita valtakunnallisesti.

2. Metsälain soveltamisalan rajoitteet energiahankkeissa.

Metsälain (1093/1996) 3 §:n mukaan metsätalousmaan ottaminen muuhun käyttöön rajaa metsälain soveltamista. Käytännössä tuuli- ja aurinkovoimahankkeissa on useimmiten kyse maankäyttömuodon muutoksesta, jolloin metsälain säännöksiä ei enää sovelleta ainakaan hankkeiden ydinalueilla kaavan tai luvan saatua lainvoiman.

Lisäksi metsälain 14 §:n mukainen metsänkäyttöilmoitusvelvollisuus ei koske myöskään sähkölinjojen rakentamiseen liittyviä hakkuita. Rakentamislain (751/2023) 53 § puolestaan mahdollistaa maisemaa muuttavien toimenpiteiden ja puiden kaatamisen suorittamisen ilman erillistä lupaa yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tai rakentamisluvan mukaisina toina.

Säätelykokonaisuuden seurauksena merkittäviä energiarakentamiseen liittyviä hakkuita voidaan toteuttaa ilman metsänkäyttöilmoitusta tai kattavaa, ajallisesti tarkkaa seurantaa.

3. Vaikutukset lintujen pesimäaikaisen suojelun toteutumiseen.

Esitetty sääntely tähtää lintujen pesintäaikaisen häirinnän vähentämiseen. Ilman tietoa energiarakentamiseen liittyvien hakkuiden laajuudesta, sijainnista ja ajoittumisesta ei kuitenkaan ole mahdollista muodostaa luotettavaa kokonaiskuvaa näiden hakkuiden lintujen pesintäaikaisista vaikutuksista.

Suomen metsäkeskus on suositellut metsänhakuista ilmoittamista myös maankäyttömuodon muutoksien yhteydessä seurantatiedon parantamiseksi, mutta ilmoitusmenettely on vapaaehtoinen, eikä tuota kattavaa tilastotietoa energiarakentamisen aiheuttamista hakkuista tai niiden aikatauluista.

Metsänhakuilla on kuitenkin samanlainen häiriövaikutus lintujen pesintään, suoritettiinpa hakkuut sitten metsänhoidollisista syistä tai kaavanmukaisen rakentamisen mahdollistamiseksi.

Muutosehdotukset:

1. Metsälain soveltamisalan täsmentäminen.

Yhdistyksemme esittää, että metsälain soveltamisalaa täsmennetään siten, että keskeiset luonnon monimuotoisuutta turvaavat säännökset koskevat myös energiahankkeiden ja niiden sähkönsiirtoyhteyksien toteuttamiseksi tehtäviä metsänhakkuita.

Ehdotamme, että metsälain 3 §:n 2 momenttiin lisätään virke:

”Metsälain 10 §:n, 10 a §:n, 10 b §:n, 10 c §:n sekä 5 luvun säännöksiä sovelletaan myös energiahankkeiden ja niiden sähköliityntälinjojen rakentamiseksi tarvittaviin metsähakkuihin huomioimatta metsälain 3 §:n säännöstä.”

2. Metsänkäyttöilmoitusvelvollisuuden ulottaminen energiarakentamiseen.

Esitämme myös, että metsälain 14 §:ää täsmennetään siten, että metsänkäyttöilmoitusvelvollisuus koskee myös energiahankkeiden sekä niihin liittyvien sähkönsiirtoyhteyksien rakentamisen vuoksi toteutettavia hakkuita.

Tämä parantaisi viranomaisvalvontaa, hakkuuaikojen seurantaa ja lintujen pesintäaikaisen suojelun käytännön toteutumista.

3. Rakentamislain 53 §:n täsmentäminen.

Lisäksi esitämme, että rakentamislain 53 §:n 2 momentin säännöstä täsmennetään siten, ettei mahdollisuus poiketa luvan tarpeesta johda tilanteeseen, jossa laajamittaisia energiarakentamiseen liittyviä hakkuita voidaan toteuttaa ilman metsälain keskeisten suojelusäännösten tai ilmoitusmenettelyn soveltamista.

Lopuksi:

Yhdistyksemme katsoo, että esitetty lakimuutos on askel oikeaan suuntaan lintujen pesintäaikaisen suojelun toteuttamiseksi. Sääntelyn vaikuttavuus jää kuitenkin puutteelliseksi, mikäli energiarakentamiseen liittyviä laajamittaisia metsänhakkuita ei sisällytetä selkeästi metsälain soveltamisalaan ja seurantajärjestelmään.

Esitämme lisäksi tiukempaa rajoitusta lintudirektiivin 5 artiklan mukaisten kiellettyjen vaikutusten aiheuttamiselle. Lintulajin yksilön tappamisen tai häiritsemisen tai pesien tai munien vahingoittamisen kieltoa ei tule sitoa noiden seurausten ehkäisemiseksi tehtyihin toimenpiteisiin, tai tiettyihin metsätyyppeihin, vaan metsänhakkuut lintujen pesintäaikana tulee lähtökohtaisesti kieltää kaikissa metsätyypeissä.

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry

Sari Murto, puheenjohtaja

Lisätiedot: Riitta Lindgren, luvitusasiantuntija, puh. 0400-555 454, email. riitta.lindgren@hrl-balancia.com.

Metsälain 14 § Metsänkätöilmoitus

-

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

-

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

-

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

-

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

-

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lindgren Riitta
Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry